

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamisesta sisältää merkittäviä muutoksia, jotka koskettavat myös ulkomaalaisia korkeakouluopiskelijoita. Haaga-Helian opiskelijakunta Helga ei kannata hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta, jossa määritellään pysyvän oleskeluluvan saamisesta seuraavaa: *"Pysyvän oleskeluluvan voisi saada myös suorittamalla Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkinnon. Tällöin oleskelulupa ei liittyisi vaatimusta tietyn pituisesta oleskelusta, vaan se riippuisi siitä, kuinka nopeasti ulkomaalainen olisi suorittanut sanotun tutkinnon. Lisäksi vaadittaisiin vähintään kehittyvää suomen tai ruotsin kielen taitoa."*

Esityksen kirjaus sulkee pois ammattikorkeakoulututkinnot, vaikka ne ovat myös alempia korkeakoulututkintoja ja kansainvälisten opiskelijoiden keskeinen koulutusväylä Suomeen. Tämä asettaa ammattikorkeakouluopiskelijat eriarvoiseen asemaan suhteessa yliopisto-opiskelijoihin ja heikentää ammattikorkeakoulutuksen vetovoimaa. AMK-tutkinto on vahvasti työelämälähtöinen ja se sisältää laajat työharjoittelut, joiden kautta opiskelijat pyrkivät siirtymään nopeasti työmarkkinoille. Monet AMK-tutkinnot sijoittuvat juuri niille aloille, joilla Suomessa on akuutti työvoimapula.

Kyseistä kirjausta on perusteltu sillä, että kandidaattitutkinto on Suomessa käytännössä välitutkinto, jonka suorittamisen jälkeen opiskelua jatketaan suoraan maisterintutkintoon työmarkkinoille siirtymisen sijaan, kuin taas AMK-tutkinnon suorittaneista suuri enemmistö siirtyvät suoraan työmarkkinoille. Esitys kuitenkin luo suoraa epäsuhtaa kahden samanarvoisen tutkinnon välille. On myös huomioitavaa, että opiskelu ylemmässä AMK-tutkinnossa edellyttää kahden vuoden työkokemusta, mikä rajaa usealta pois mahdollisuuden saada pysyvä oleskelulupa ylemmän AMK-tutkinnon kautta esimerkiksi tilanteessa, jossa työllistyminen on ollut vaikeaa ulkomaalaistaustaiselle vastavalmistuneelle. Perusteluksi on myös mainittu, että pysyvä oleskelulupa ja sen antama turva kannustaisi maisterintutkinnon suorittamisen kuluessa kandidaattitutkinnosta valmistunutta hakeutumaan työmarkkinoille vaikka työllistyminen olisi hitaampaa. Perusteluissa siis todetaan, että pysyvä oleskelulupa tutkinnon kautta toisi opiskelijalle tai vastavalmistuneelle selkeää turvaa ja kannustaisi hakeutumaan työmarkkinoille, mikä herättää kysymyksen siitä miksei tätä myönnettäisi myös AMK-tutkinnon suorittaneille, joilla työelämälähtöisyys ja työmarkkinoille hakeutuminen on ominaista, ja jota kyseinen turva kannustaisi entisestään.

Haluamme huomauttaa, että lakiesitys on ristiriidassa Suomen koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartan 2035 tavoitteiden kanssa. Tiekartan mukaan tavoitteena on kolminkertaistaa ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä vuoteen 2030 mennessä sekä nostaa heidän työllistymisensä ja maahan jäämisensä 75 prosenttiin. Esitetty rajausta vaikeuttaa näiden tavoitteiden saavuttamista. Käytännössä esitys johtaisi siihen, että ammattikorkeakoulusta valmistunut ulkomaalainen tutkinto-opiskelija joutuisi hakemaan pysyvää oleskelulupaa huomattavasti tiukemmilla ehdoilla kuin yliopistosta valmistunut. Tämä tarkoittaisi normaalitilanteessa kuuden vuoden yhtäjaksoista oleskelua, tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taitoa ja kahden vuoden työhistoriaa, tai vähintään neljän vuoden yhtäjaksoista oleskelua ja lisäedellytysten, kuten 40 000 euron vuositulojen, täyttämistä. Vaatimus on epärealistinen ja kohtuuton vastavalmistuneelle, joka on vasta siirtymässä työelämään. On myös hyvä huomioida, että ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden työllistyminen valmistumisen jälkeen on jo ennen nykyistä työmarkkinatilannetta ja työttömyyden nousua ollut vaikeaa.

Esityksessä on todettu, että pysyvä oleskelulupa kannustaisi turvatus aseman vuoksi hakeutumaan Suomen työmarkkinoille, vaikka työllistyminen täällä olisi hitaampaa ja haastavampaa kuin kilpailijamaissa. Jos pysyvän oleskeluluvan saaminen on Suomessa vaikeampaa kuin muissa maissa, opiskelijat valitsevat todennäköisemmin toisen maan. Tämä heikentää Suomen houkuttelevuutta koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton kohdemaana ja uhkaa vähentää ammattikorkeakouluihin hakevien kansainvälisten opiskelijoiden määrää. Ammattikorkeakouluopinnot on suunniteltu erityisesti tukemaan työelämään kiinnittymistä. Ammattikorkeakouluopiskelijat valmistuvat nopeasti, luovat vahvat siteet suomalaisiin työmarkkinoihin ja jäävät Suomeen. Nykyinen esitys kuitenkin vaikeuttaa heidän jäämistään, vaikka juuri heidän osaamiselleen on suuri tarve.

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga näkee, että pysyvän oleskeluluvan tulee olla mahdollista myös ammattikorkeakoulututkintoon valmistuneille, mikäli he täyttävät kielitaitovaatimuksen (riittävä suomen tai ruotsin kielen taito). Tämä turvaisi yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille korkeakoulututkinnon suorittaneille ja tukisi Suomen tavoitteita lisätä koulutusperäistä maahanmuuttoa sekä vahvistaa työmarkkinoita.

Helsingissä 11.9.2025

Joel Kangasmaa

Hallituksen puheenjohtaja

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga

Eppu Åberg

Toiminnanjohtaja

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga

Lisätietoja:

Rico Martikainen

Edunvalvonnan ja vaikuttamisen asiantuntija

Haaga-Helian opiskelijakunta Helga

rico.martikainen@helga.fi

040 847 9350